

Ένα Ασφαλές Διαδίκτυο για Όλους

Ασφάλεια και Εθισμός στο Διαδίκτυο
και οι Κοινωνικές Επιπτώσεις του

Μια Μηνιαία Ηλεκτρονική Έκδοση της Ελληνικής
Καταναλωτικής Οργάνωσης (Ε.ΚΑΤ.Ο.) Φλώρινας

Τεύχος 05

Μάρτιος

2009

Περιεχόμενα

Συνέντευξη με την Δρ Σαμαρά
Βερόνικα (SaferInternet) - 4/4.....2
Έρευνα για το Facebook - Μέρος
3ο.....3
Παιδί και Internet - Μέρος 3ο.....4
Έκφραση Δυσπροσάρμοστικών
Συμπεριφορών Μέσω του Διαδι-
κτύου - Μέρος 2ο.....5
Ο Εθισμός των Εφήβων στο Διαδί-
κτυο - Μέρος 2ο.....6
Ημερίδα για τον Εθισμό στο Διαδί-
κτυο - Αμύνταιο Φλώρινας.....7
Θέματα Ασφάλειας στο Internet....8

Από τη Σύntαξη

Το Σάββατο 7 Μαρτίου 2009 έλαβε χώρα στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αμυνταίου του Ν. Φλώρινας η πολύ πετυχημένη Ημερίδα για τον Εθισμό στο Διαδίκτυο, όπου μίλησαν γνωστοί Παιδοψυχολόγοι. Η μικρή πόλη του Αμυνταίου μπόρεσε και συγκέντρωσε περισσότερο κόσμο απ' ό,τι συγκεντρώθηκε σε ανάλογες εκδηλώσεις σε πέντε μεγάλες πόλεις (Βέροια, Φλώρινα, Κοζάνη, Πτολεμαΐδα, Ρόδος), τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο του 2008.

Η επόμενη σημαντική εκδήλωση για θέματα Δικαίου και Internet αλλά και Εθισμού στο Διαδίκτυο θα λάβει χώρα στην πόλη της Βέροιας την Κυριακή 17 Μαΐου 2009.

Για το Δ.Σ. της Ε.ΚΑΤ.Ο. Φλώρινας

Ο Γενικός Γραμματέας - Στυλιάδης Κων/νος - styliadis@sch.gr

Μέλη Δ.Σ. της Ε.ΚΑΤ.Ο. Φλώρινας

Πρόεδρος : Χρυσοχοΐδης Βασίλειος

Γεν. Γραμματέας : Στυλιάδης Κων/νος

Αντιπρόεδρος : Χατζής Γεώργιος

Ταμίας : Μαροπούλου Ελένη

Επικοινωνήστε μαζί μας :

e-mails : styliadis@sch.gr,

g_hatzis@yahoo.com, algeb@hol.gr,

ekatoflorinas@yahoo.gr

Ταχυδρομική Διεύθυνση

Ελληνική Καταναλωτική Οργάνωση
(Ε.ΚΑΤ.Ο.) Φλώρινας

Ι. Καραβίτη 2 - Κτίριο "ΔΙΕΘΝΕΣ"

531 00 Φλώρινα

Από τη συνέντευξη τύπου στο πλαίσιο της Ημερίδας για τον Εθισμό στο Διαδίκτυο. Από αριστερά : Χρυσοχοΐδης Βασίλης (Πρόεδρος Ε.ΚΑΤ.Ο. Φλώρινας), Σιώμος Κώστας, Χριστιανόπουλος Κρίτωνας και Στυλιάδης Κώστας (ΓΓ Ε.ΚΑΤ.Ο. Φλώρινας).

Ημερολόγιο Εκδηλώσεων για Θέματα Καταναλωτή και Ασφάλειας στο Διαδίκτυο

Κυριακή, 15 Μαρτίου 2009 - Ημερίδα "Καταναλωτισμός και Κλιματικές Αλλαγές" - Φλώρινα - Συνδιοργάνωση της Ε.ΚΑΤ.Ο. Φλώρινας και του ΚΠΕ (Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης) Μελίτης Ν. Φλώρινας.

Σάββατο 21 και Κυριακή 22 Μαρτίου 2008 - 1η Πανελλαδική Συνάντηση για την Οδική Ασφάλεια - Αμύνταιο Φλώρινας - Συνδιοργάνωση της Ε.ΚΑΤ.Ο. Φλώρινας, του ΙΟΑΣ "Πάνος Μυλωνάς", του Συλλόγου Ελλήνων Συγκοινωνιολόγων και της Εθελοντικής Ομάδας bloka.com.

Κυριακή 17 Μαΐου 2009 - 3η Συνάντηση Εκπ/κών σε Θέματα Τ.Π.Ε. στην Κεντρική Μακεδονία - Βέροια - Θέματα : "Δίκαιο και Internet", "Οι Κοινωνικές Επιπτώσεις του Internet" και "Ο Εθισμός στο Διαδίκτυο".

Κυριακή 17 Μαΐου 2009 - Ημερίδα "Ψυχική Υγεία και Τηλεματικές Εφαρμογές" - Athens Electra Palace Hotel.

<http://ekatoflorinas.blogspot.com>

Συνέντευξη με την Δρ Σαμαρά Βερόνικα - Μέρος 4ο

Επικεφαλής του Εθνικού Κόμβου Ασφαλούς Διαδικτύου (SaferInternet)

Μέρος 4 από 4

10. Τι Έχει Γίνει Μέχρι Σήμερα στη Χώρα μας για την Προστασία των Χρηστών του Διαδικτύου;

Τα δύο τελευταία χρόνια βλέπουμε μια ιδιαίτερη ευαισθητοποίηση στο θέμα της προστασίας στο Διαδίκτυο και αυτό μας χαροποιεί ιδιαίτερα. Η Πολιτεία μέσω της "Ομάδας Δράσης για την Ψηφιακή Ασφάλεια - DART" της Ειδικής Γραμματείας Ψηφιακού Σχεδιασμού έχει συσπειρώσει όλες τις προσπάθειες και τους φορείς που ασχολούνται με την προστασία των χρηστών, με κύριο στόχο να συντονίζει τα μηνύματα, τις προσλαμβάνουσες καθώς και να ενδυναμώνει την εμπιστοσύνη των πολιτών στο Διαδίκτυο. Εμείς είμαστε μέλος της ομάδας DART και συνεισφέρουμε με την εμπειρία και τη γνώση μας.

Ως Εθνικός Κόμβος Ασφαλούς Διαδικτύου, και ως εθνικός εκπρόσωπος του Saferinternet στην Ελλάδα θεωρούμε ότι έχουμε καταφέρει να ταρακουνήσουμε τα νερά και έχουμε παράσχει μεταφορά γνώσης σε πολλούς γονείς, παιδιά και εκπαιδευτικούς. Όμως, ακόμα υπάρχει πολύς δρόμος. Πρέπει να γίνει πολλαπλασιαστική δράση, τόσο μέσα από τα ΜΜΕ - και εδώ θέλω να πω ότι έχουμε κοντά μας από το 2007 την ΕΡΤ με το τηλεοπτικό και ραδιοφωνικό της δίκτυο εντός και εκτός Ελλάδος - όσο και μέσα από την εκπαίδευση που μπορεί να προσεγγίσει άμεσα τα παιδιά και έμμεσα τους γονείς.

Τέλος, θα ήθελα να επισημάνω και την σημασία της ύπαρξης της ανοιχτής γραμμής Safeline (www.safeline.gr) όπου όλοι μας, ανώνυμα, μπορούμε να καταγγείλουμε παράνομες ιστοσελίδες στο Διαδίκτυο. Έτσι, όλοι μας μπορούμε να βοηθήσουμε να "καθαρίσει" το Διαδίκτυο από τέτοιες σελίδες.

Η Safeline αποτελεί τον Εθνικό Εκπρόσωπο του Διεθνούς Δικτύου INHOPE που ιδρύθηκε το 1999 στα πλαίσια του προγράμματος Safer Internet της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το οποίο συνεργάζεται με τις εθνικές αρχές επιβολής του νόμου, την Europol και την Interpol. Το δίκτυο αριθμεί σήμερα 33 μέλη σε 29 χώρες του κόσμου. Μέσα από το δίκτυο INHOPE έχουν ήδη εξαρθρωθεί διεθνή δίκτυα παιδικής πορνογραφίας, μάλιστα στη σημερινή μας εποχή.

11. Και τι Ακόμα Μπορεί να Γίνει στη Χώρα μας για την Προστασία των Χρηστών του Διαδικτύου;

Η ενσωμάτωση του μαθήματος της ασφαλούς χρήσης του Διαδικτύου στο σχολικό πρόγραμμα θα ήταν μια ενέργεια που θα μπορούσε όχι μόνο να βοηθήσει τα παιδιά να προστατεύονται τα ίδια αλλά και να συμβάλει στη δημιουργία μιας γενιάς αυριανών γονιών ενημερωμένων, εξοικειωμένων με τις νέες τεχνολογίες και ικανών να προστατεύσουν τα παιδιά τους.

Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σταδιακά στην άμβλυνση του ψηφιακού χάσματος και στην ελαχιστοποίηση των πιθανοτήτων να πέσει κανείς θύμα επιτήδειων στο Διαδίκτυο. Εμείς, ως Κόμβος, θα χαρούμε ιδιαίτερα να συμβάλλουμε στη δημιουργία ενός τέτοιου μαθήματος, δίνοντας την τεχνογνωσία μας.

12. Τι θα Θέλατε να Προσθέσετε ως Επίλογο;

Το Διαδίκτυο είναι ένα εκπληκτικό εργαλείο εκπαίδευσης, ψυχαγωγίας, διεκπεραίωσης πολλαπλών διαδικασιών της καθημερινότητάς μας, δημιουργίας, έκφρασης και επικοινωνίας. Όμως, είναι εργαλείο και όχι παιχνίδι. Ας το αντιμετωπίσουμε λοιπόν ανάλογα.

Κυρία Σαμαρά σάς ευχαριστούμε πολύ για τον χρόνο που μας διαθέσατε.

Από το επόμενο τεύχος Νο 6 (Απριλίου 2009) ξεκινάει σε συνέχειες η συνέντευξη του Δρ Σιώμου Κων/νου για τον Εθισμό των Νέων στο Διαδίκτυο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Έρευνα για το Facebook - Μέρος 3ο - Ευστράτιος Παπάνης

Επίκουρος Καθηγητής Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Η επικοινωνία και οι σχέσεις στην πραγματική ζωή απαιτούν διαπραγμάτευση, ρίσκο, υπομονή, επένδυση χρόνου και συναισθήματος. Η έκβασή τους πολλές φορές αμφίβολη. Αυτός που τις επιχειρεί δεν δέχεται άμεση ενίσχυση, όπως συμβαίνει στο Διαδίκτυο, ειδικά σε μια κοινωνία που η συλλογικότητα φθίνει και ο ατομισμός ανακηρύσσεται σε πρώτη αξία.

Οι σημερινοί νέοι, που μεγαλώνουν γνωρίζοντας άριστα την ηδονή του 'social networking', που χρησιμοποιούν το Facebook περισσότερο από πέντε ώρες την ημέρα, αποδίδουν στις πραγματικές τους ταυτότητες λιγότερη αξία σε σύγκριση με τις διαδικτυακές και δεν μπορούν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά στον αληθινό κόσμο.

Νιώθουν κατάθλιψη για την ανικανότητα αυτή, αδυνατούν να αντλήσουν ευχαρίστηση από μη ακραίες καταστάσεις, όπως αυτές των ηλεκτρονικών παιχνιδιών. Για το λόγο αυτό τις επιζητούν και στην πραγματική ζωή, με αποτέλεσμα πολλές φορές να φέρονται αντικοινωνικά. Βιώνουν στερητικά σύνδρομα, όταν δεν έχουν πρόσβαση και εξαρτούν την αυτοεκτίμησή τους από ένα πληκτρολόγιο ή joystick.

Ο πολύωρος χρήστης αποδίδει μεγαλύτερη σημασία σε μια κακή βαθμολογία στα ratings του Facebook, παρά σε μια αποδοκιμασία του δασκάλου ή των γονιών του. Πραγματικές σχέσεις καταστράφηκαν όταν ο ένας από τους δύο συντρόφους ανακάλυψε ότι ο άλλος έκανε flirt στο Facebook ή διατηρούσε ένα πολύ επιτυχημένο προφίλ.

Η φιλία και η επικοινωνία επαναανοηματοδοτείται : Ο 'άλλος', ο συνομιλητής σε ένα chat room δεν είναι ένα αμιγώς πραγματικό πρόσωπο, αλλά ένα προσωπείο, ένα κράμα από αληθινές ιδιότητες και φαντασιακές προβολές. Οι αισθητηριακές αναπαραστάσεις μηδαμινές. Ο χρήστης μιλά σε ένα πρόσωπο που ο ίδιος κατασκευάζει.

Προβάλλει επάνω του τις επιθυμίες του, τις ελλείψεις του, τις προσδοκίες του και τις φαντασιώσεις του. Ο 'άλλος' ανάγεται σε μορφή ιδεατή. Η απογοήτευση είναι το κυρίαρχο χαρακτηριστικό, όσων αποφασίζουν να συναντηθούν στην πραγματική ζωή. Στο Facebook ο κόσμος είναι αταξικός. Ο πλούτος, το φύλο, η ηλικία, η καταγωγή, η εθνικότητα, το παρελθόν, τα επιτεύγματα δεν έχουν καμιά σημασία.

Εξάλλου, καθένας μπορεί να προσποιηθεί οτιδήποτε. Η διαπραγμάτευση γίνεται επί ίσοις όροις, αλλά με τον διαρκή κίνδυνο να αποδειχθεί φενάκη.

Οι περισσότεροι νέοι εκφράζουν αποτροπιασμό και θλίψη, όταν επιχειρούν να μεταφέρουν αυτή την εμπειρία στην πραγματική ζωή. Βυθίζονται έτσι ακόμα περισσότερο στην επίπλαστη κατάσταση των διαδικτυακών κοινοτήτων. Και είναι αυτή η αναντιστοιχία ανάμεσα στην ζωή και την εικονική πραγματικότητα που τελικά οδηγεί στην κατάθλιψη.

Facebook και Κοινωνικά Δίκτυα

Οι κανόνες του social networking προσδιορίζονται από τους ίδιους τους χρήστες από τη μεταξύ τους αλληλεπίδραση. Η κοινωνική δικτύωση δεν λειτουργεί ως παράγοντας που αναιρεί τους υπάρχοντες κοινωνικούς δεσμούς αλλά τους ενισχύει με τη δημιουργία νέων επαφών μεταξύ των χρηστών.

Στο Facebook ο χρήστης διευρύνει το κοινωνικό του δίκτυο κάνοντας "φίλους" χρησιμοποιώντας εφαρμογές που τους φέρνουν πιο κοντά αλλά και από την συμμετοχή τους στα groups. Το κοινωνικό δίκτυο, που δημιουργείται, ενισχύει το ήδη υπάρχον κοινωνικό τους κεφάλαιο και έτσι οι χρήστες αντλούν περισσότερους και ποικίλους πόρους.

Το κοινωνικό κεφάλαιο μπορεί να θεωρηθεί ως ένας πόρος που πηγάζει από τη συλλογική δράση και έχει αποτελέσματα σε ευρύτατη οικονομική και κοινωνική κλίμακα, είναι δηλαδή μια διαδικασία που αφορά κυρίως πολίτες ίδιας ή διαφορετικής καταγωγής και κουλτούρας, που συνδέονται κοινωνικά και δημιουργούν δίκτυα και ενώσεις.

Το κοινωνικό κεφάλαιο αναφέρεται σε διαφανείς αλλά και αδιαφανείς ανταλλαγές και είναι δύσκολο να μετρηθεί. Αυτό συμβαίνει επειδή υπάρχουν πάρα πολλά στοιχεία που το καθορίζουν. Τα στοιχεία έχουν σχέση με τον πολιτισμό, τον τόπο καταγωγής, την επαγγελματική σχέση των ατόμων αλλά και από το επίπεδο ανάπτυξης συνθηκών κοινωνικής συνεργασίας σε έναν τόπο (πραγματικό ή διαδικτυακό).

Ο πιο σημαντικός παράγοντας του κοινωνικού κεφαλαίου είναι η εμπιστοσύνη η οποία μπορεί να απευθύνεται στους θεσμούς, στην κυβέρνηση αλλά και στους ανθρώπους.

(συνεχίζεται)

Παιδί και Internet - Προβλήματα και Θέματα Ασφάλειας - Τρόποι Αντιμετώπισης - Μέρος 3ο

Καριπίδης Νίκος - Υπεύθυνος Κέντρου ΠΛΗ.ΝΕ.Τ. Ν. Δράμας

Ξεκινούν μία αθώα κουβέντα προσεγγίζοντας το θέμα τους υποκρινόμενοι παρόμοια ενδιαφέροντα. Προσπαθούν να μάθουν προσωπικά στοιχεία των παιδιών όπως όνομα, ηλικία, διεύθυνση, κλπ. Όταν αποκατασταθεί μία σχέση εμπιστοσύνης, η συζήτηση μεταφέρεται έντεχνα σε ένα ευαίσθητο θέμα (όπως για παράδειγμα το σεξ) και ο θύτης προσπαθεί να εκμαιεύσει δηλώσεις, φωτογραφίες ή άλλο υλικό για το οποίο αργότερα το παιδί θα αισθάνεται άσχημα.

Όταν ο ανήλικος δεν ανταποκρίνεται τότε ο επιτήδειος στέλνει δικό του υλικό προσπαθώντας να τον φέρει σε δύσκολη θέση. Στη συνέχεια τον εκφοβίζει ότι θα δημοσιοποιήσει τη συζήτηση ή το υλικό ή ακόμη ότι θα τα δείξει στους γονείς του και ζητά ανταλλάγματα προκειμένου να μην το κάνει. Το παιδί συχνά υποκύπτει και στέλνει νέο υλικό και με αυτό τον τρόπο μπλέκεται σε ένα φαύλο κύκλο. Προκειμένου να ξεφύγει από την κατάσταση αυτή δέχεται να συναντηθεί με τον άγνωστο. Η συνάντηση αυτή θα οδηγήσει πιθανόν το παιδί σε δίκτυα διεθνών παιδεραστών.

Ακόμη όμως και αν η συνάντηση του παιδιού μέσα στα δωμάτια συζητήσεων δεν οδηγήσει στο προηγούμενο ακραίο παράδειγμα δεν αποκλείεται να το φέρει σε επαφή με απόψεις και συμπεριφορές καθολικά κατακριτέες. Για παράδειγμα, οι συνομιλητές του θα μπορούσαν να τον ωθήσουν σε πράξεις βίας, να τον φέρουν σε επαφή με ναρκωτικά ή όπλα, να τον εθίσουν σε ρατσιστικές συμπεριφορές, κλπ. Το παιδί λόγω της ανωριμότητάς του δεν αντιλαμβάνεται τη διαφορά μεταξύ του γεγονότος και της άποψης.

Έτσι είναι πολύ πιο εύκολο σε κάποιον έξυπνο ομιλητή να κατευθύνει το παιδί σε συμπεράσματα που δεν έχουν σχέση με την πραγματικότητα. Το παιδί θα δεχτεί για παράδειγμα ότι οι μετανάστες φταίνε για την ανεργία χωρίς να εξετάσει τις υπόλοιπες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και η πίστη του αυτή θα γίνει τόσο ισχυρή που θα θεωρήσει εχθρό οποιονδήποτε προσπαθεί να του την αλλάξει (άλλωστε το θέμα του φανατισμού δεν έχει σχέση με το Internet, ούτε γνωρίζει γεωγραφικά όρια).

Σύντομα οι απόψεις αυτές θα απομονώσουν το παιδί και θα το φέρουν αντιμέτωπο τόσο με την κοινω-

νία όσο και με τους ίδιους του τους γονείς.

Ένας άλλος κίνδυνος που παραμονεύει τα παιδιά την ώρα που σερφάρουν στο Διαδίκτυο είναι η επαφή με τα τυχερά παιχνίδια. Και όταν λέμε τυχερά παιχνίδια δεν εννοούμε μόνο το καζίνο ή τα χαρτιά. Τυχερό παιχνίδι είναι και το ποντάρισμα σε ιστοσελίδες τύπου "Πάμε στοίχημα" ή ακόμη και ένα απλό παιχνίδι τάβλι αν οι παίκτες ποντάρουν πάνω στη νίκη τους.

Οι ιστοσελίδες αυτές είναι πολλές ενώ έχουν οργανώσει με τέτοιο τρόπο την προπαγάνδα τους ώστε ο ανήλικος να μπορεί να κατευθυνθεί σε αυτές μέσα από συνδέσμους που φιλοξενούνται σε άλλες σελίδες (οι οποίες φυσικά εισπράττουν ένα ποσό για κάθε παίκτη που θα κατευθύνουν στο τυχερό παιχνίδι). Τα παιδιά παροτρύνονται από διαφημιστικά μηνύματα που τους δίνουν τη δυνατότητα να ποντάρουν την πρώτη φορά δωρεάν, προκειμένου να έρθουν σε επαφή με την ιστοσελίδα και στη συνέχεια να εθιστούν στη χρήση της. Όταν συμβεί αυτό, το παιδί δεν αρκείται στο να ξοδεύει απλώς το χαρτζιλίκι του αλλά πολλές φορές χρησιμοποιεί κρυφά την πιστωτική κάρτα του γονιού προκειμένου να "ρεφάρει".

Φυσικά αυτό δε γίνεται ποτέ και κάποια στιγμή έρχεται ο φουσκωμένος λογαριασμός τον οποίο καλείται να καλύψει ο ατυχής γονέας. Παρόμοιο αποτέλεσμα έχει πολλές φορές η επαφή των παιδιών και με τα ηλεκτρονικά μαγαζιά τα οποία τους "πείθουν" να αγοράσουν πράγματα που δεν χρειάζονται ή που δεν έχουν την οικονομική άνεση να αγοράσουν οι γονείς τους.

Σε όλες τις προηγούμενες περιπτώσεις εμπεριέχεται και ένας επιπλέον κίνδυνος, αυτός της κλοπής προσωπικών δεδομένων. Το παιδί δεν μπορεί να σκεφτεί για ποιο λόγο είναι κακό να πει το όνομα και τη διεύθυνσή του, να δηλώσει την προτίμησή του για κάποιο θέμα ή να διευκρινίσει τη θέση της οικογένειάς του πάνω σε ευαίσθητα ζητήματα. Το υλικό, όμως αυτό, είναι εξαιρετικά χρήσιμο στα χέρια των κατάλληλων ανθρώπων οι οποίοι μπορούν να το μεταπωλήσουν και έτσι τα στοιχεία και οι απόψεις του οικογενειακού περιβάλλοντος σύντομα γίνονται "κοινό μυστικό".

(συνεχίζεται)

Έκφραση Δυσπροσαρμοστικών Συμπεριφορών Μέσω του Διαδικτύου

Χριστιανόπουλος Κρίτων - Μέρος 2ο (Τελευταίο)

*Τέως Διευθυντής Παιδοψυχιατρικής Κλινικής στο
Ιπποκράτειο Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης,
Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης της
Διαταραχής Εθισμού στο Διαδίκτυο*

Η διαδικτυακή παρενόχληση μπορεί να περιγραφεί σε σχέση με συμπεριφορές, όπως είναι η online σεξουαλική παρενόχληση και η παιδοφιλία. Σύμφωνα με τον Griffiths, η πρώτη μπορεί να περιλαμβάνει συμπεριφορές, όπως είναι η αζήτητη αποστολή πορνογραφικού ή απεχθούς υλικού σε κάποιον (από άτομα ή ομάδες), ή η γνωστοποίηση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης κάποιου σε άλλους που συμμετέχουν σε ομάδες του δικτύου (εκκεντρικής συμπεριφοράς) για να πολιορκηθούν με ανεπιθύμητες επαφές.

Η δεύτερη αναφέρεται σε όσους χειρίζονται άλλους εξαπατώντας τους, με απώτερο σκοπό να προκαλέσουν συνάντηση στην πραγματική ζωή. Οι Young et al. (1999) υπογραμμίζουν ότι η πράξη της παιδοφιλίας δεν απαιτεί σωματική παρενόχληση, αλλά υπάρχει και όταν καλλιεργούνται έντονες επαναλαμβανόμενες σεξουαλικές φαντασιώσεις για παιδιά.

Περιγράφει τακτικές παιδεραστίας που χρησιμοποιούν οι παιδεραστές, όπως όταν προσποιούνται ότι είναι κάποιο άλλο παιδί ή προσποιούνται ότι είναι ένας στοργικός ενήλικας φίλος με διαφορετικό τρόπο από εκείνον με τον οποίο αντιλαμβάνονται τους γονείς τους. Μια οργάνωση που ονομάζεται "Cyber-Angels", παράρτημα της οργάνωσης Guardian Angels (μιας ανεπίσημης πολιτικής οργάνωσης), ιδρύθηκε το 1995 για να συμβάλλει στην προστασία των θυμάτων της διαδικτυακής παρενόχλησης.

Τέλος, ο εθισμός στο Διαδίκτυο αποτελεί μια εξίσου προβληματική συμπεριφορά που αφορά όλες τις ηλικιακές ομάδες, αλλά με ιδιαίτερα μεγάλη εξάπλωση μεταξύ των εφήβων. Πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα από την Ελλάδα δείχνουν πως 8,2% των εφήβων που χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο εθίζονται, ποσοστό που είναι σημαντικά υψηλότερο από αντίστοιχο της Νορβηγίας ή της Ν. Κορέας (Siomos et al 2008). Επίσης άτομα εξοικειωμένα σε μικρότερη ηλικία με την χρήση Η/Υ σημειώνουν υψηλότερες τιμές στους δείκτες εξάρτησης από αυτούς.

Το δεδομένο ότι ο ψηφιακός αλφαριθμητισμός των παιδιών στην Ελλάδα ξεκίνησε στο μεγαλύτερο ποσοστό μέσα από την εμπειρική ενασχόληση και όχι ως αποτέλεσμα συντονισμένης μαθησιακής διαδικασίας, ίσως αποτελεί την εξήγηση αυτού του ευρήματος (Σιώμος και συν. 2008).

Δεν μπορεί παρά να τονιστεί λοιπόν η σημασία της έγκαιρης εισαγωγής των Η/Υ στη μαθησιακή διαδικασία ώστε η γνωριμία με τις νέες τεχνολογίες να γίνεται σε ένα ελεγχόμενο περιβάλλον με ισορροπημένη παρουσίαση και έγκαιρη ανίχνευση παθολογικών σημείων και συμπτωμάτων.

Στο Ιπποκράτειο Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης και την Παιδοψυχιατρική Κλινική, ξεκίνησε από 18-9-2008 η λειτουργία του πρώτου στην Ελλάδα Ψυχιατρικού Ιατρείου παιδιών και εφήβων για την αντιμετώπιση του εθισμού στους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές και το Διαδίκτυο.

Το ειδικό ιατρείο που είναι ένα από τα τρία που υπάρχουν αυτή τη στιγμή στην Ευρώπη, δημιουργήθηκε για να καλύψει το κενό σε εξειδικευμένες υπηρεσίας ψυχικής υγείας που υπάρχει στην Ελλάδα και στελεχώνεται από διεπιστημονική ομάδα επαγγελματιών ψυχικής υγείας διαφορετικών ειδικοτήτων. Το τηλέφωνο επικοινωνίας με το ειδικό ιατρείο είναι το 231-3-312421.

Ο Εθισμός των Εφήβων στο Διαδίκτυο :

Ένα Σύγχρονο Φαινόμενο Έντονης Ψυχοπαθολογίας

Δρ Σιώμος Κων/νος - Μέρος 2ο

Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης της Διαταραχής Εθισμού στο Διαδίκτυο

Ο εθισμός στο Διαδίκτυο αποτελεί σήμερα ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα δημόσιας υγείας για την Ν. Κορέα, όπου οι εθισμένοι σε ποσοστό 80% χρειάζονται θεραπεία και ίσως 20 έως 24% νοσηλεία (Ahn 2007). Στην Κίνα επίσης, σύμφωνα με τον Ταο Ραπ Διευθυντή για την αντιμετώπιση των εθισμών στο κεντρικό στρατιωτικό νοσοκομείο του Πεκίνου, ο εθισμός στο Διαδίκτυο αφορά το 13,7% των κινέζων εφήβων (10 εκατομμύρια περίπου) και ξεκίνησε η εφαρμογή μέτρων αντιμετώπισης του φαινομένου με περιορισμό της χρήσης των ηλεκτρονικών παιχνιδιών σε τρεις ώρες την ημέρα (Block 2008).

Το φύλο διαφέρει σύμφωνα με τις έρευνες, αν και έχουν αποσαφηνιστεί εφαρμογές που συνδέονται ειδικά με το ένα φύλο (οι άνδρες προτιμούν πιο ειδικές εφαρμογές, ενώ οι γυναίκες προτιμούν πιο ευέλικτες, κοινωνικές εφαρμογές). Στο ίδιο περίπου συμπέρασμα καταλήγει και η παρούσα έρευνα όπου η χρήση Η/Υ μεταξύ των δύο φύλων εμφανίζει υπεροχή υπέρ των αγοριών, ενώ παρατηρείται ότι τα αγόρια χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο στατιστικά σημαντικά συγκρινόμενα με τα κορίτσια για παιχνίδια και αγορές, ενώ τα κορίτσια για πληροφορίες σχετικές με το σχολείο.

Διαπιστώνεται επίσης, ότι οι μαθητές Λυκείου χρησιμοποιούν στατιστικά σημαντικά περισσότερο το Διαδίκτυο για να στέλνουν ηλεκτρονικά μηνύματα, να συμμετέχουν σε ομάδες ειδήσεων, να αναζητούν πληροφορίες για προϊόντα και υπηρεσίες, να αναζητούν νέες βάσεις δεδομένων και να διαβάζουν ηλεκτρονικές εφημερίδες και περιοδικά.

Αντίθετα, οι μαθητές Γυμνασίου χρησιμοποιούν στατιστικά σημαντικά περισσότερο το Διαδίκτυο αναζητώντας πληροφορίες για το σχολείο, γεγονός που δείχνει πως οι μεγαλύτεροι σε ηλικία έφηβοι είναι πιο εξοικειωμένοι με περισσότερο διαδραστικές δραστηριότητες του Διαδικτύου.

Το μέρος όπου γίνεται η σύνδεση με το Διαδίκτυο φαίνεται πως διαφέρει μεταξύ των δύο φύλων, με τα αγόρια στην παρούσα έρευνα να συνδέονται στο

Διαδίκτυο στατιστικά σημαντικά περισσότερο κυρίως σε Internet καφέ και αθλητικούς ομίλους, ενώ τα κορίτσια στο σχολείο.

Επίσης, οι μαθητές Λυκείου συνδέονται στο Διαδίκτυο στατιστικά σημαντικά περισσότερο από το σπίτι και το Internet καφέ, ενώ οι μαθητές Γυμνασίου από το σχολείο και από αθλητικούς ομίλους. Το εύρημα αυτό καθώς και το γεγονός ότι το 61,7% των εθισμένων εφήβων της έρευνας επισκέπτεται Internet καφέ έρχεται σε αντιστοιχία με το φαινόμενο του εθισμού σε Internet καφέ των αγοριών που για πρώτη φορά αναφέρθηκε σε έρευνα εφήβων στην Ταϊβάν (Wu 2007).

Ενώ στις ασιατικές χώρες τα Internet καφέ χρησιμοποιούνται πάρα πολύ, εντούτοις στις Η.Π.Α. δεν είναι πολύ δημοφιλή, κυρίως λόγω του ότι η σύνδεση σε διαδικτυακά παιχνίδια και εικονικό σεξ γίνεται από το σπίτι του χρήστη (Block 2007).

Φαίνεται επομένως ότι το φαινόμενο των Internet καφέ, ευδοκimeί σε χώρες είτε με χαμηλή διείσδυση του Διαδικτύου όπως η Ελλάδα, είτε σε χώρες ασιατικές όπως η Ταϊβάν, η Ν. Κορέα και η Κίνα. Τα αίτια αυτού του φαινομένου με την υπάρχουσα βιβλιογραφία δεν μπορούν να εξηγηθούν επαρκώς και νέες έρευνες χρειάζονται για να εξηγήσουν την αρνητική επίδραση των Internet καφέ στους εφήβους.

Το προφίλ του εθισμένου έφηβου χρήστη στους Η/Υ και το Διαδίκτυο στην παρούσα έρευνα αφορά κυρίως αγόρια στο 75% των περιπτώσεων, μαθητές Λυκείου, που καπνίζουν, πίνουν αλκοόλ, επισκέπτονται Internet καφέ και εννέα στους δέκα έχουν υπολογιστή στο σπίτι. Στο 46,3% του δείγματος αναφέρουν συμπτώματα στους οφθαλμούς και στο 52,2% αναφέρουν συμπτώματα από το μυοσκελετικό σύστημα.

Ο εθισμός στο Διαδίκτυο, εμφανίζει θετική συσχέτιση με τη λήψη αλκοόλ, το κάπνισμα, την ανορεξία, τη βουλιμία, τον αυτοκτονικό ιδεασμό, τις σκέψεις θανάτου, τις ενοχλητικές σκέψεις για σεξουαλικά θέματα και τη μείωση του σεξουαλικού ενδιαφέροντος των εφήβων, στατιστικά σημαντική.

(συνεχίζεται)

Ημερίδα για τον Εθισμό στο Διαδίκτυο

Αμύνταιο Φλώρινας, Σάββατο 7 Μαρτίου 2009

Η Ελληνική Καταναλωτική Οργάνωση (Ε.ΚΑΤ.Ο.) Φλώρινας, ο Δήμος Αμυνταίου και το Τοπικό Συμβούλιο Νεολαίας του Δήμου Αμυνταίου συνδιοργάνωσαν Ημερίδα Ενημέρωσης για Γονείς και Μαθητές με θέμα :

«Ο Εθισμός στο Διαδίκτυο – Μια Νέα Μορφή Εξάρτησης – Πόσο Κινδυνεύουμε;»

Το Σάββατο 7 Μαρτίου 2009 και ώρα 5.00 μμ
στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αμυνταίου

Ομιλητές :

- **Χριστιανόπουλος Κρίτωνας**, Τέως Διευθυντής Παιδοψυχιατρικής Κλινικής Ιπποκράτειο Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, Αντιπρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης της Διαταραχής Εθισμού στο Διαδίκτυο. «*Εκφραση Δυσπροσαρμοστικών Συμπεριφορών μέσω του Διαδικτύου*».
- **Δρ Σιώμος Κων/νος**, Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης της Διαταραχής Εθισμού στο Διαδίκτυο. «*Εθισμός των Εφήβων στο Διαδίκτυο : Ένα Σύγχρονο Φαινόμενο Έντονης Ψυχοπαθολογίας*».
- **Παπαμήτσιου Ζαχαρούλα** – Καθηγήτρια Πληροφορικής – Γυμνάσιο Τσοτυλίου Ν. Κοζάνης – «*Ο Δρόμος προς τις Κλινικές Αποτοξίνωσης. Η Ψυχική Εξάρτηση από το Διαδίκτυο και τα Ηλεκτρονικά Παιχνίδια*».

Φωτογραφία από την Ημερίδα για τον Εθισμό στο Διαδίκτυο. Σε πρώτο πλάνο και από αριστερά, ο Δρ Σιώμος Κώστας και ο κ. Χριστιανόπουλος Κρίτωνας, κεντρικοί ομιλητές στην εκδήλωση. Στις φωτογραφίες δεξιά και από πάνω : Δρ Σιώμος Κώστας, Παπαμήτσιου Ζαχαρούλα και Χριστιανόπουλος Κρίτωνας.

Θέματα Ασφάλειας στο Internet

Έρευνα από Δημοσιεύματα του Ελληνικού Τύπου

Η Αλίευση Στοιχείων (Phishing)

Ένας από τους πιο δημοφιλείς τρόπους δράσης των κυβερνοαπατεώνων είναι το phishing ή αλίευση στοιχείων, όπως μπορεί να αποδοθεί στα ελληνικά. Απώτερος στόχος τους είναι η υποκλοπή μέσω e-mails των αριθμών τραπεζικών λογαριασμών ή πιστωτικών καρτών καθώς και των κωδικών πρόσβασης που χρησιμοποιούν οι χρήστες είτε στους προσωπικούς τους λογαριασμούς ή στις διαδικτυακές τους συναλλαγές.

Υπολογίζεται ότι καθημερινά γίνονται σ' όλον τον κόσμο περισσότερες από 7 εκατομμύρια απόπειρες αλίευσης στοιχείων, ενώ και στη χώρα μας το Τμήμα Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος δέχεται κάθε χρόνο περισσότερες από 400.000 καταγγελίες για ύποπτα e-mails.

Οι ΗΠΑ "φιλοξενούν" τους περισσότερους phishing servers παγκοσμίως (46%), από τους οποίους γίνονται οι επιθέσεις αυτές. Πάντως, οι phishing servers αλλάζουν συνέχεια γεωγραφική θέση για να μην γίνονται εύκολα αντιληπτοί.

"TO BHMA" 14 Δεκ 2008

Το YouTube και οι Συνεργάτες του

Σε χρυσοφόρα επιχείρηση για μερικά μέλη της τείνει να μετατραπεί η γνωστή ιστοσελίδα YouTube που περιέχει από αστεία έως και μακάβρια βιντεάκια. Ο λόγος είναι ότι από το 2007 η δημοφιλής ιστοσελίδα επέτρεψε στα μέλη της να γίνουν "συνεργάτες" ώστε να μπαίνουν διαφημίσεις στα βιντεάκια που ανεβάζουν και να μοιράζεται μαζί τους τα κέρδη.

Εμφανίστηκαν λοιπόν κάποιοι ταλαντούχοι χρήστες που βρήκαν την ευκαιρία να προβάλουν το ταλέντο τους μέσω του YouTube και να αποκτήσουν θαυμαστές παντού στη Γη. Έφθασαν ακόμη και στο σημείο να στήνουν show στο σπίτι τους με τον υπολογιστή και την Web κάμερα και να υποκαθιστούν έτσι την τηλεόραση. Μερικά από τα shows αυτά απέκτησαν φανατικούς θαυμαστές άρα και πολλές επισκέψεις στην ιστοσελίδα και συνεπώς πολλές διαφημίσεις και πολλά έσοδα.

Η δημοφιλής ιστοσελίδα YouTube δημιουργήθηκε τον Φεβρουάριο του 2005 από τρεις εργαζομένους στην PayPal, μια εταιρεία που προσφέρει on-line υ-

πηρεσίες μεταφοράς χρημάτων, και αγοράστηκε τον Νοέμβριο του 2006 από το Google.

Όσοι εγγραφούν μέλη στο YouTube έχουν τη δυνατότητα να ανεβάσουν videoclip μέχρι 10 λεπτά διάρκεια το καθένα και με μέγιστο μέγεθος το 1 GB. Υπολογίζεται ότι κάθε λεπτό ανεβαίνουν στο YouTube videoclips συνολικής διάρκειας 13 ωρών. Πολλές χώρες έχουν απαγορεύσει κατά καιρούς στους πολίτες τους την πρόσβαση στο YouTube καθώς περιέχει ανεπιθύμητα γι' αυτές βίντεο.

"TA NEA" 18 Δεκ 2008

Η Σήμανση του Περιεχομένου των Ιστοσελίδων

Η βρετανική και η αμερικανική κυβέρνηση σκέφτονται πολύ σοβαρά να καθιερώσουν τη σήμανση των αγγλόφωνων ιστοσελίδων με τρόπο παρόμοιο αυτού που γίνεται ο χαρακτηρισμός των κινηματογραφικών ταινιών σε μια προσπάθεια να αυξηθεί η ασφάλεια στο Internet και η προστασία των παιδιών από το ακατάλληλο περιεχόμενο που κάνει θραύση στο Διαδίκτυο.

Η συζήτηση για την ελευθερία του λόγου στο Διαδίκτυο και οι κινήσεις για λογοκρισία του περιεχομένου του, με όποια μορφή κι αν αυτές γίνονται, βρίσκουν αντίθετους πολλούς που διαλαλούν ότι το Internet είναι ένα μέρος που δεν θα πρέπει να ελέγχουν οι κυβερνήσεις. Το θέμα είναι βέβαια να μπορέσουμε να εντοπίσουμε πού βρίσκονται τα όρια της ελευθερίας της έκφρασης, της ασυδοσίας, του κοινού συμφέροντος και της προστασίας των παιδιών μας.

"TA NEA" 30 Δεκ 2008

Η Ψυχολογία του Facebook

"Το Facebook έχει αλλάξει τον τρόπο που οι άνθρωποι βλέπουν και αντιλαμβάνονται τον κόσμο. Σήμερα, ένας φίλος, σε όποια χώρα του κόσμου κι αν βρίσκεται, είναι μόλις ένα 'κλικ' μακριά μας. Το Facebook είναι ένα μέρος που μπορείς να εμπιστευθείς". B. J. Fogg, Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Stanford, στο μάθημα "Η Ψυχολογία του Facebook".

"Ελευθεροτυπία" 7 Φεβρ 2009